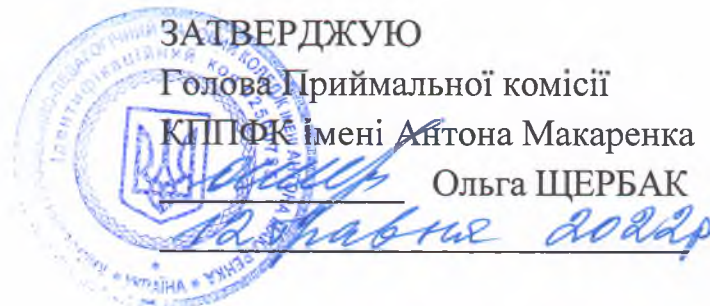

**Міністерство освіти і науки України
Київський професійно-педагогічний фаховий коледж
імені Антона Макаренка**

ПРОГРАМА

**індивідуальної усної співбесіди з історії України
для вступу на основі повної загальної середньої освіти,
фахового молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста),
для здобуття освітнього ступеня бакалавра**

Розглянуто та схвалено
на засіданні циклової комісії
соціально-гуманітарних дисциплін
Протокол № 6 від 11.05. 2022
Голова циклової комісії _____ Віта ДАНЬКЕВИЧ

Київ 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для індивідуальної усної співбесіди з історії України для вступу на основі повної загальної середньої освіти, фахового молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) до Київського професійно-педагогічного фахового коледжу імені Антона Макаренка розроблено відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020), чинної навчальної програми з історії України для закладів загальної середньої освіти (2017). Вона охоплює курс історії України від найдавніших часів до сьогодення.

Історія України – це шлях нашої еволюції та розвитку, це наша культурна спадщина. Україна має тисячолітню традицію державності – Русь, Галицько-Волинське князівство, Велике князівство Литовське, Козацька держава, державні утворення ХХ століття. На жаль, вона не була безперервною: під впливом зовнішніх (завоювання) та внутрішніх (міжусобиці) чинників українські території неодноразово потрапляли під владу держав-завойовниць, люди ставали їх підданими та об'єктами політики денаціоналізації. Власне, Українська держава виборює своє право на існування й дотепер, а завдяки історії ми знаємо, що в нашій країні існує минуле, що у нас є історичне коріння, а наш народ має своїх героїв.

Випускник старшої школи – це патріот України, який: знає історію своєї держави; є носієм української мови, культури, національних традицій і духовних цінностей; виявляє активність і відповідальність у громадському й особистому житті; має бажання і здатність реалізовувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства.

Матеріал у пропонованій програмі для індивідуальної усної співбесіди з історії України згруповано за розділами: «Стародавня історія України», «Середньовічна історія України», «Нова історія України», «Новітня історія України».

Мета співбесіди з історії України полягає у тому, щоб оцінити знання та вміння вступників:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій;
- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;
- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;
- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;
- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати.

ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ

Стародавня історія України

Поява і розселення людей на території України в епоху палеоліту. Заняття та початки духовного життя людини в епоху палеоліту й мезоліту.

Неолітична революція. Неолітичні культури на території України.

Трипільська культура. Перші індоєвропейці на території України. Ранній залізний вік. Історичне значення винайдення металургії заліза.

Кіммерійці. Скіфи. Сармати.

Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Економіка античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Боспорське царство. Культура та духовне життя населення античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму.

Походження слов'ян. Археологічні культури давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Перші писемні згадки про слов'ян. Суспільне життя давніх слов'ян. Господарство давніх слов'ян. Давні слов'яни під час вторгнення готів та гунів. Розселення слов'ян у V–VII ст. Походження українців.

Середньовічна історія України

Виникнення та розквіт Київської Русі

Розселення східнослов'янських племінних союзів у VII–X ст. Господарство східних слов'ян у V–X ст. Суспільство східних слов'ян у V–X ст. Перші державні утворення східних слов'ян. Виникнення міста Києва.

Утворення Київської Русі. Походження назви «Русь». Князі Аскольд і Дір, їхні походи на Візантію. Правління Олега в Києві. Русь і хозари. Русь і варяги. Норманська проблема. Князь Ігор, його військові походи. Княгиня Ольга, її внутрішньополітичні реформи. Князь Святослав Ігорович, його військові походи.

Князювання Володимира Святославовича. Територія Київської Русі наприкінці IX – на початку XI ст. Запровадження християнства як державної релігії, його значення. Спорудження Софійського собору. Русь і Візантія.

Міжусобна боротьба між синами Володимира Святославовича. Князювання Ярослава Мудрого. «Руська правда».

Правління Ярославичів. З'їзд князів у Любечі. Володимир Мономах. Правління Мстислава Володимировича. Русь і Степ (печеніги, турки, берендеї, половці).

Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Галицько-Волинська держава. Причини і сутність роздробленості Київської Русі. Київське князівство в середині XII – першій половині XIII ст. Чернігівське князівство в середині XII – першій половині XIII ст.

Переяславське князівство в середині XII – першій половині XIII ст. Перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах. Галичина та Волинь у X–XII ст. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князь Роман Мстиславович. Становище Галицько-Волинського князівства після смерті Романа Мстиславовича.

Битва на річці Калка. Похід на Русь орд Батия. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Оборона Києва від монголів, його падіння. Золотоординське панування над українськими землями.

Внутрішня та зовнішня політика Данила Романовича Галицького. Розподіл і збереження Галицько-Волинського князівства нащадками Данила Галицького. Кінець незалежної Галицько-Волинської держави. Юрій II Болеслав.

Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави в IX–XIV ст.

Організація державної влади Київської Русі та Галицько-Волинської держави в IX–XIV ст. Руське суспільство: основні суспільні стани та система залежності й підпорядкування. Землеволодіння, феодалні повинності, соціальні конфлікти на Русі. Право, закон і суд на Русі. Економічний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави: сільське господарство, ремесло, торгівля. Міста Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави (усна народна творчість, писемність, освіта, пам'ятки книжкового мистецтва, література, наукові знання, архітектура, образотворче мистецтво, музика, декоративно-ужиткове мистецтво). Літописець Нестор, Митрополит Іларіон, іконописець Алімпій.

Місце Київської Русі та Галицько-Волинської держави в історії українського народу. Походження назви «Мала Русь» («*Russia Minor*»). Походження й поширення назви «Україна». Історичне значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV – середина XVI ст.)

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Битва на р. Сині Води. Включення українських земель до складу Великого князівства Литовського. Політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського. Економічний розвиток українських земель у складі Великого князівства Литовського. Становище привілейованих суспільних станів в Україні в середині XIV – середині XVI ст.: князі, пани, шляхта. Князь Костянтин Іванович Острозький.

Становище непривілейованих суспільних станів в Україні в середині XIV – середині XVI ст. Міста. Магдебурзьке право.

Кревська унія та її вплив на українські землі. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом Ольгердовичем. Відновлення й остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Хаджі Гірей. Кримське ханство та українські землі в XV – першій половині XVII ст.

Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVI ст. (усна народна творчість, освіта, наукові знання, Ю. Дрогобич, література, початок друкування слов'янських книг кириличним шрифтом, архітектура й містобудування, образотворче мистецтво, музика).

Релігія і церква в Україні другої половини XIV – середини XVI ст.

Нова історія України

Українські землі у складі Речі Посполитої (друга половина XVI ст. – перша половина XVII ст.)

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Політичне становище українських земель у середині XVI – середині XVII ст. Економічний розвиток українських земель у середині XVI – середині XVII ст. Українське суспільство в середині XVI – середині XVII ст. Князь Костянтин-Василь Острозький.

Виникнення українського козацтва. Господарська діяльність козаків у XV – першій половині XVII ст. Утворення Запорозької Січі. Князь Д. Вишневецький. Реєстрове козацтво. Боротьба козаків проти татар і турків. Повстання К. Косинського та С. Наливайка.

Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва в Хотинській війні. Українське козацтво в московсько-польських війнах другої половини XVI – першої половини XVII ст.

Козацько-селянські повстання 1620-х – 1630-х рр. під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні.

Національно-культурний рух в Україні (друга половина XVI – перша половина XVII ст.)

Становище православної церкви в другій половині XVI ст. Православні братства наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. Брестська церковна унія та її вплив на церковне життя в Україні. Становище греко-католицької та православної церков в першій половині XVII ст. Відновлення вищої православної ієрархії. Й. Борецький. П. Могила.

Культура України в другій половині XVI – першій половині XVII ст. (освіта, наукові знання, усна народна творчість, література, образотворче мистецтво, скульптура, архітектура та містобудування, театр, музика).

Братські школи. Острозька академія. Утворення Києво-Могилянської колегії. Полемічна література наприкінці XVI – першій половині XVII ст. І. Вишенський. Початок книгодрукування в Україні. Діяльність І. Федорова в Україні.

Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Передумови і причини Національно-визвольної війни середини XVII ст. Воєнні дії 1648 р. (битви на Жовтих Водах, під Корсунем, Пилявцями, облога Львова і Замостя). Загальнонародне повстання в Україні 1648 р. та його наслідки. Воєнні дії в 1649 р. (битва під Лоевим та Зборовом). Зборівський договір та його значення.

Соціально-політичні зміни в Україні 1648–1649 рр. Утворення української козацької держави – Гетьманщини. Органи державної влади Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Гетьманщини. Фінансова система Гетьманщини. Судочинство Гетьманщини. Міжнародне становище та зовнішня політика Гетьманщини.

Воєнно-політичні події 1650–1653 рр. Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору.

Українсько-російська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії 1654–1655 рр. Віленське перемир'я. Воєнно-політичні події 1656–1657 рр. Б. Хмельницький як політичний і військовий діяч. Сподвижники Б. Хмельницького.

Українські землі в 60 – 80-ті рр. XVII ст.

Становище України після смерті Б. Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода. Російсько-українська війна 1658–1659 рр. Конотопська битва.

Гетьман Ю. Хмельницький. Територіальний розкол України-Гетьманщини. Гетьман П. Тетеря, його діяльність. Гетьман І. Брюховецький, його діяльність. Андрусівська угода, її значення для України.

Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Гетьман Д. Многогрішний, його діяльність. Гетьман І. Самойлович, його діяльність. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський договір. «Вічний мир» 1686 р. Підпорядкування Української православної церкви Московському патріархатові.

Перший Кримський похід.

Запорозька Січ в другій половині XVII ст. І. Сірко.

Слобідська Україна в другій половині XVII ст. – на початку XVIII ст.

Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.

Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Другий кримський похід.

Козацтво на Правобережній Україні в останній чверті XVII – на початку XVIII ст. С. Палій. Національно-визвольне повстання 1702–1704 рр.

Остаточна ліквідація козацтва на Правобережній Україні.

Участь українських полків у Північній війні. Українсько-шведський союз у роки Північної війни. Зруйнування Чортомлицької Січі. Полтавська битва та її наслідки для України.

Гетьман П. Орлик та його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Решетилівські статті. Обмеження Петром І автономії Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія. Наказний гетьман П. Полуботок. Гетьман Д. Апостол. «Рішительні пункти». «Правління гетьманського уряду». Кам'янська та Олешківська Січі. Нова (Підпільненська) Січ.

Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьман К. Розумовський. Остаточна ліквідація гетьманства. Друга Малоросійська колегія. Діяльність П. Рум'янцева в Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Економічний розвиток Лівобережної Гетьманщини наприкінці XVII – наприкінці XVIII ст. Ліквідація української козацької держави – Гетьманщини. Значення української козацької держави (Гетьманщини) в історії українського народу.

Остаточна ліквідація Запорозької Січі. П. Калнишевський. Заселення і розвиток Південної України в другій половині XVIII ст.

Участь українських козаків в російсько-турецьких війнах XVIII ст. Анексія Криму Російською імперією. Катеринославське і Бузьке козацькі війська. Чорноморське козацьке військо. Задунайська Січ.

Економічний і суспільний розвиток Правобережної України наприкінці XVII – наприкінці XVIII ст. Гайдамацький рух. Коліївщина. Опришківський рух в XVI – на початку XIX ст. Поділи Речі Посполитої та українські землі.

Культура України в другій половині XVII–XVIII ст.

Умови розвитку української культури в другій половині XVII–XVIII ст. Українська культура в другій половині XVII–XVIII ст. (освіта, наукові знання, література, книгодрукування, образотворче мистецтво, театр, музика, архітектура). «Козацьке бароко». Києво-Могилянська академія. Ф. Прокопович. Г. Сковорода. М. Березовський, І. Григорович-Барський.

Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії наприкінці XVIII ст. – у першій половині XIX ст.

Економічне, національне та соціальне становище українців у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Соціальна боротьба на українських землях у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. У. Кармелюк.

Україна в російсько-турецькій війні 1806–1812 рр. Російсько-французька війна 1812 р. та Україна. Україна в російсько-турецькій війні 1828–1829 рр. Азовське і Новоросійське козацькі війська.

Заходи українського дворянства щодо відновлення автономії України наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Масонство в Україні наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830–1831 рр. та Україна.

Кирило-Мефодіївське братство. Місце Т. Шевченка в українському суспільно-політичному русі. М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак.

Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Економічне, національне та соціальне становище українців у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Селянські виступи в Галичині, на Буковині, в Закарпатті наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Реформи Марії-Терезії та Йосифа II.

Роль греко-католицьких священиків у зародженні українського національного руху на західноукраїнських землях. Демократично-просвітницький гурток «Руська трійця» М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький. Альманах «Русалка Дністрова».

Український національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848–1849 рр. Діяльність Головної руської ради. Скасування кріпосницької залежності селян і панщини в Західній Україні. Л. Кобилиця.

Культура України у першій половині XIX ст.

Культура України в першій половині XIX ст. (освіта, наука, усна народна творчість, література, образотворче мистецтво, музика, театр, архітектура та містобудування). Вихід друком «Енеїди» Івана Котляревського. Поява «Історії русів». Становлення української літератури. Г. Квітка-Основ'яненко, Т. Шевченко. М. Максимович. Відкриття Харківського та Київського університетів.

Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Соціально-економічне становище Наддніпрянської України в умовах кризи феодально-кріпосницької системи господарювання в середині XIX ст. Кримська війна і загострення соціально-економічної ситуації. Селянська реформа 1861 р. та її здійснення в Україні. Реформи 1860-х – 1870-х рр. Земства та їх значення для розвитку Наддніпрянської України.

Економічний розвиток Наддніпрянської України в 1860-х – 1890-х рр. Соціальні зміни в Наддніпрянській Україні в 1860-х – 1890-х рр. Процеси модернізації.

Національна політика російського царизму щодо України в другій половині XIX ст. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Український громадівський рух наприкінці 1850-х – у 1860-х рр. В. Антонович.

Український громадівський рух у 1870-х – у 1890-х рр. М. Драгоманов. П. Чубинський, Б. Грінченко. Братство тарасівців.

Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорської імперії в другій половині XIX – на початку XX ст.

Соціально-економічне становище західноукраїнських земель в другій половині XIX – на початку XX ст. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція.

«Москвофіли» та народовці, радикальний рух у Галичині. «Нова ера» – політика народовців. Українські політичні партії в Австро-Угорщині.

Українські національні і спортивні організації на західноукраїнських землях в другій половині XIX – на початку XX ст.

І. Франко як політичний діяч, М. Грушевський, Є. Левицький, М. Павлик, А. Волошин.

Вплив української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Митрополит А. Шептицький.

Українські землі у складі Російської імперії на початку XX ст.

Економічний розвиток Наддніпрянської України на початку XX ст. Українські політичні партії Наддніпрянської України. «Самостійна Україна» М. Міхновського.

Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Український громадсько-політичний рух під час революції 1905–1907 рр. Українські парламентські громади в I та II Державних думах Росії. Товариство українських поступовців (ТУП).

Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну. Національна політика російського царизму щодо України на початку XX ст.

Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.

Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст. (освіта, наука, усна народна творчість, література, мистецтво, архітектура та містобудування). Відкриття Новоросійського університету.

Українські підприємці-благодійники.

Становлення професійного театру.

Культурно-освітнє товариство «Просвіта» і Наукове товариство ім.Т. Шевченка в другій половині XIX – на початку XX ст. Створення і поширення національного гімну «Ще не вмерла Україна, і слава, і воля».

Діячі української культури, науки, освіти на межі XIX–XX ст.:

І. Мечников, Д. Заболотний, Д. Яворницький, А. Кримський, Леся Українка, І. Франко, І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Садовський, М. Лисенко, С. Гулак - Артемовський, М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Леонтович, С. Крушельницька, М. Заньковецька.

Новітня історія України

Україна в Першій світовій війні

Плани Антанти і Троїстого союзу щодо України. Головна українська рада та Союз визволення України. Ставлення до війни на Наддніпрянській Україні. Воєнні дії на території України у 1914 р. Політика австрійської та російської адміністрації на західноукраїнських землях.

Воєнні дії на території України в 1915–1917 рр. Формування та бойовий шлях легіону Українських січових стрільців. Назрівання економічної та політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях під час Першої світової війни. Зміни в свідомості різних соціальних верств українського суспільства.

Українська національна революція 1917 р.

Події Лютневої революції в Україні. Утворення Української Центральної Ради, її склад і політична програма. М. Грушевський. Початок українізації армії. Виникнення Вільного козацтва.

Український національний конгрес. Ради робітничих, солдатських і селянських депутатів в Україні в 1917 – на початку 1918 рр. I Універсал Центральної Ради. Генеральний секретаріат. В. Винниченко. С. Єфремов. II Універсал Центральної Ради.

III Універсал і проголошення Української Народної Республіки (УНР). Всеукраїнські з'їзди рад у Києві та Харкові.

Перша війна радянської Росії з УНР. IV Універсал Центральної Ради та проголошення незалежності УНР.

Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918–1921 рр.)

Брест-Литовський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу. Конституція УНР. Причини падіння Центральної Ради.

Державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського. Внутрішня та зовнішня політика Української держави. Боротьба проти німецько-австрійських військ та політичного режиму гетьмана П. Скоропадського.

Утворення Директорії УНР та повстання проти гетьмана П. Скоропадського. Політичний курс Директорії. Трудовий конгрес. С. Петлюра.

Отаманщина. Друга війна радянської Росії з УНР. Військова присутність Антанти на Півдні України та в Криму.

Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Є. Петрушевич. Д. Вітовський. К. Левицький. Організація держави на західноукраїнських землях. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Злука УНР і ЗУНР. Причини поразки ЗУНР.

Радянська влада в Україні в першій половині 1919 р. «Воєнний комунізм» і «червоний» терор. Конституція УСРР 1919 р. Повстанський рух в 1919 р. Махновщина.

Денікінський режим в Україні. Радянська влада в Україні наприкінці 1919 – на початку 1920 рр., її політика. Перший «Зимовий похід» військ УНР.

Варшавська угода, її значення. Україна в радянсько-польській війні. Ризький мир та його наслідки для України.

Розгром військ Врангеля. «Червоний» терор у Криму.

Другий «Зимовий похід» військ УНР. Ю. Тютюнник. Причини поразки національно-демократичної революції в Україні.

Політика Центральної Ради в галузі культури. Національно-культурна політика уряду гетьмана П. Скоропадського. Політика Директорії УНР у галузі культури. Політика радянської влади в галузі культури в 1919–1920 рр. Становище освіти, науки, літератури і мистецтва України в 1917–1920 рр. Релігійне життя в 1917–1920 рр.

Україна в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)

Неп і особливості його впровадження в Україні. Голод 1921–1923 рр. Економічний розвиток УСРР у період непу. Громадсько-політичне життя в УСРР у період непу. Політика «коренізації/українізації». О. Шумський, М. Скрипник, М. Волобуєв, М. Хвильовий. Українське національне відродження 20-х рр.

Участь Української СРР в утворенні Союзу РСР. Статус Української СРР у складі Радянського Союзу у 1920-х – 1930-х рр.

Культура в Українській СРР у 1920-х роках (освіта, література, наука, мистецтво). Релігійне життя в Українській СРР. УАПЦ.

Утвердження тоталітарного режиму (1929–1939 рр.)

Радянська індустріалізація Української СРР. Результати перших п'ятирічок. Промисловість України напередодні Другої світової війни.

Колективізація сільського господарства в Українській СРР. Голодомор 1932–1933 рр. Становище колгоспів в 1934–1938 рр. Зміни в соціальному складі населення Української РСР у 1930-х рр.

Громадсько-політичне життя в Українській РСР у 1930-х рр. П. Постишев. С. Косіор. Масові репресії та політичні судові процеси в Українській РСР наприкінці 1920-х – у 1930-х рр. Конституція Української РСР 1937 р.

Згортання українізації. Стан культури в Українській РСР у 1930-ті рр. (освіта, наука, література, мистецтво).

Репресивна політика радянської влади щодо церкви наприкінці 1920-х– у 1930-х рр.

Західноукраїнські землі (1921–1939 рр.)

Економічне становище українських земель у складі Польщі в 1920-х – 1930-х рр.

Політичне становище українських земель у складі Польщі в 1920-х – 1930-х рр. Польська «пацифікація» у Східній Галичині та на Волині. Громадсько-політична діяльність українців у Польщі в 1920-х – 1930-х рр. Українські політичні організації в Польщі в 1920-х – 1930-х рр. Утворення ОУН. Є. Коновалець, С. Бандера, А. Мельник.

Економічне та політичне становище українських земель у складі Румунії в 1920-х – 1930-х рр. Татарбунарське повстання. Громадсько-політична діяльність українців в Румунії в 1920-х – 1930-х рр.

Економічне та політичне становище українських земель у складі Чехословаччини в 1920-х – 1930-х рр. Громадсько-політична діяльність українців в Чехословаччині в 1920-х – 1930-х рр. Надання автономії Карпатській Україні. Утворення незалежної Карпатської України. А. Волошин. Захоплення Закарпаття Угорщиною.

Стан культури на західноукраїнських землях у 1920-х – 1930-х рр.

Україна під час Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Радянсько-німецькі договори 1939р. і західноукраїнські землі. Включення Західної України до складу СРСР та УРСР. Включення Бессарабії та Північної Буковини до складу СРСР і приєднання цих земель до УРСР. Радянська західних областей України.

Підготовка Німеччини до нападу на СРСР. Україна в планах окупантів. Оборонні бої літа–осені 1941 р. на території України.

Окупація України військами Німеччини та її союзників. Розчленування України. Голокост. Рух Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля та партизанський рух на окупованій території України. С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров. Діяльність підпілля ОУН у 1941–1944 рр. О. Теліга. Збройна боротьба УПА у 1942–1945 рр. Р. Шухевич.

Визволення Лівобережної України від нацистських окупантів. Битва за Дніпро та визволення Києва від окупантів. Корсунь-Шевченківська наступальна операція.

Україна на завершальному етапі війни (1944–1945 рр.). Депортація кримських татар. Втрати України в роки Другої світової війни.

Культура України (освіта, наука, література, мистецтво) в роки війни.

Україна в перші повоєнні роки 1945 – на початку 50-х рр.

УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій. Включення Закарпаття до складу УРСР. Адміністративно-територіальні зміни у повоєнні роки.

Економічний розвиток України в 1945 – на початку 1950-х рр. Внутрішньополітичне становище України в 1945 – на початку 1950-х рр. Голод 1946–1947 рр. Політичні репресії в Українській РСР у другій половині 1940-х – на початку 1950-х рр.

Економічні та суспільні зміни в західних областях України в 1945 – на початку 1950-х рр. Доля Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Й. Сліпий. Боротьба ОУН та УПА наприкінці 1944 – у першій половині 1950-рр. Операція «Вісла».

Ідеологізація культурного і духовного життя в Україні в другій половині 1940-х – на початку 1950-х рр.

Україна в умовах десталінізації (1953–1964 рр.)

Внутрішньополітичне становище України на початку 1950-х рр. Пом'якшення політичного режиму в Україні в середині 1950-х – на початку 1960-х рр. Становище Української РСР у складі Союзу РСР у середині 1950-х – на початку 1960-х рр.

Включення Кримської області до складу Української РСР. Промисловість України в другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр. Сільське господарство України в другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр.

Економічні реформи в Україні в другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр. та їхні наслідки. Рівень життя населення в другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр.

Суспільно-політичне життя в Україні в середині 1950-х – середині 1960-х рр. «Шістдесятники» та зародження дисидентського руху. А. Горська, І. Дзюба, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, Є. Сверстюк, І. Світличний, В. Симоненко.

Культура України (освіта, наука, література, мистецтво) в другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр.

Релігійне життя в Україні в другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр.

Україна у період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – середина 1980-х рр.)

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960-х – початок 1980-х рр.). Конституція УРСР 1978 р. П. Шелест, В. Щербицький.

Стан економіки України та визрівання економічної кризи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.). Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр.

Етносоціальні процеси і рівень життя населення в середині 1960-х – на початку 1980-х рр.

Опозиційний рух в Україні в середині 1960-х – на початку 1980-х рр. В. Чорновіл, В. Марченко, М. Руденко, В. Стус. Утворення Української Гельсінської групи.

Культура та духовне життя в Україні (середина 1960-х – початок 1980-х рр.). С. Параджанов. Політика русифікації.

Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

Початок «перебудови» в СРСР, її особливості в Україні. Погіршення економічної ситуації в Україні у середині 1980-х рр. Чорнобильська катастрофа.

Політика «прискорення» та економічна ситуація в Україні в другій половині 1980-х рр. Рівень життя населення в другій половині 1980-х рр.

Активізація національного руху в Україні. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Початок релігійного відродження.

Робітничий і страйковий рух. Народний рух України.

Реформи в політичній системі СРСР. Гласність і лібералізація. Зростання політичної активності українського суспільства в другій половині 1980-х рр.

Формування багатопартійної системи в другій половині 1980-х – на початку 1990-х рр. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Спроба державного перевороту в СРСР і Україна.

Проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР.

Україна в умовах незалежності

Державотворчі процеси в Україні. Прийняття державної символіки, формування інституту громадянства.

Дострокові вибори у 1994 р. Президента та Верховної Ради України.

Л. Кравчук. Л. Кучма. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція», обрання Президентом України В. Ющенко.

Конституційний процес в Україні в 1990-х – на початку 2000-х рр. Конституція України 1996 р. та зміни до неї.

Умови та основні тенденції розвитку української економіки в 1990-х – 2010-х рр. Лібералізація цін. Грошова реформа. Соціальна диференціація суспільства.

Етносоціальні процеси і рівень життя населення України в 1990-х – 2010-х рр.

Релігійне життя України в умовах незалежності та його особливості. Культурні процеси в незалежній Україні.

Зовнішня політика та міжнародні зв'язки незалежної Української держави.

Вступ України до Світової організації торгівлі. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією.

Євромайдан. Революція Гідності. Агресія Росії проти України. Анексія Криму. Президентські вибори 2014 р., обрання Президентом України П. Порошенка. Антитерористична операція на Донбасі. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС).

ПИТАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

1. Первіснообщинний лад на території України. Трипільська культура та її історичне значення.
2. Кіммерійці, скіфи, сармати та інші племена на території України. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.
3. Формування державності у східних слов'ян у I тис. н.е. Роль князів Олега, Ігоря, Ольги і Святослава у становленні Київської держави.
4. Реформи Володимира Великого і Ярослава Мудрого.
5. Відновлення могутності Київської держави за Володимира Мономаха. Політична роздробленість Київської Русі та її наслідки.
6. Культура Київської Русі. Історичне значення хрещення Русі.
7. Галицько-Волинське князівство за часів Романа Мстиславовича і Данила Романовича.
8. Монгольська навала та її наслідки для українських земель.
9. Звільнення українських земель з-під влади Золотої Орди і входження їх до складу Великого Князівства Литовського.
10. Входження українських земель до складу Польщі. Люблінська унія та її наслідки для українських земель.
11. Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ та її устрій.
12. Причини та початок Національно-визвольної війни українського народу в середині XVII ст.
13. Державне будівництво в ході Національно-визвольної війни середини XVII ст. Українсько-московський договір 1654 р. та його суть.
14. Гетьман І. Виговський і його спроба незалежнення України від Москви.
15. Доба Руїни та боротьба гетьмана П. Дорошенка за об'єднання українських земель.
16. Гетьман І. Мазепа в українському національно-визвольному русі.
17. Конституція П. Орлика – перша Конституція України.
18. Ліквідація російським самодержавством гетьманства та решток автономного устрою Гетьманщини. Приєднання Криму і Північного Причорномор'я до Росії.
19. Гайдамацький і опришківський рухи в Україні в першій половині XVIII ст. Коліївщина. Поділи Речі Посполитої.
20. Входження західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II.
21. Кирило-Мефодіївське товариство і його роль в українському національному відродженні.
22. Революційні події 1848-1849 рр. і західноукраїнські землі.
23. Російські реформи 60-70 років XIX ст. та соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України.
24. Політизація українського національного руху наприкінці XIX ст. Утворення перших політичних партій.

25. Перша світова війна і політичні сили України. Формування та бойовий шлях Легіону Січових стрільців в роки Першої світової війни.
26. Універсали Центральної Ради та їх історичне значення.
27. Гетьманський переворот. Внутрішня і зовнішня політика Української держави за П. Скоропадського.
28. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки, її внутрішня і зовнішня політика.
29. Директорія, її внутрішня політика і зовнішньополітичні орієнтири та причини поразки.
30. Політичний курс більшовиків в Україні у 1919-1920 рр. «Воєнний комунізм».
31. Україна в період нової економічної політики: особливості соціально-економічного, суспільно-політичного та культурного розвитку.
32. Сталінська модернізація України: соціально-економічні та суспільнополітичні наслідки.
33. Суспільно-політичне та культурне життя в Україні в 1930-х роках. Встановлення тоталітарного режиму в СРСР.
34. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період.
35. Радянсько-німецький договір про ненапад і процес включення західноукраїнських земель до УРСР та їх радянізація.
36. Напад нацистської Німеччини на СРСР й оборонні бої на території України у 1941-1942 роках.
37. Окупаційний режим в Україні у 1941-1944 роках. Течії антифашистського руху опору в Україні в роки Другої світової війни та його внесок у перемогу над нацистами.
38. Відбудова народного господарства України у 1945 – на початку 1950-х років.
39. Процес десталінізації в Україні, його позитивні сторони, непослідовність та обмеженість.
40. Економічні реформи середини 1960-х років та наростання кризових явищ в економіці України. Опозиційний рух в Україні у другій половині 1960-х – першій половині 1980-х років.
41. Україна в період «перебудови» М. Горбачова (друга половина 1980-х років).
42. Ухвалення «Декларації про державний суверенітет України». Проголошення незалежності України у 1991 р. та початок державотворення.
43. Соціально-економічні реформи в Україні та етапи її інтеграції у світове співтовариство наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
44. «Помаранчева революція» 2004 р. Суспільно-політичне, культурне та економічне життя в Україні у 2005 – 2009 рр.
45. «Революція Гідності». Російська інтервенція й окупація Криму.

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Індивідуальна усна співбесіда з історії України як форма вступного випробування має такі особливості проведення:

- форма відповіді – усна;
- вступник повинен дати розгорнуту відповідь на поставлені питання, продемонструвати рівень оволодіння історичними знаннями, визначати власне ставлення щодо історичної події, явища, діяча.

Завдання індивідуальної усної співбесіди з історії України складаються з 15 білетів, кожен з яких містить 3 питання, що передбачають перевірку теоретичних знань та практичних умінь і навичок з розділів «Стародавня історія України», «Середньовічна історія України», «Нова історія України», «Новітня історія України».

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

БІЛЕТ № 1

1. Первіснообщинний лад на території України. Трипільська культура та її історичне значення.
2. Гетьман І. Мазепа в українському національно-визвольному русі.
3. Україна в період нової економічної політики (НЕПу): особливості соціально-економічного, суспільно-політичного та культурного розвитку.

Голова предметної екзаменаційної комісії _____

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінюванні усної відповіді вступника основна увага приділяється наступним критеріям:

1. Повнота і правильність відповіді.
2. Ступінь володіння хронологією подій.
3. Вміння визначити об'єктивні і суб'єктивні причини подій.
4. Мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь на кожне питання білету оцінюється в 1-4 бали залежно від повноти, змістовності та вичерпності відповіді вступника. Максимальна кількість балів, які можна отримати, правильно відповівши на питання білету, – 12 балів.

Відповідь вступника оцінюється за рівнями: *«високий»*, *«достатній»*, *«середній»*, *«початковий»* за 12-бальною шкалою та переводиться у шкалу оцінювання 100 – 200 балів.

«Високий» рівень (10-12 балів).

Вступник:

- дає правильні відповіді на 3 питання (90 – 100%), виявляючи глибокі знання з розділів історії України;

- має глибокі знання історичних подій, явищ, процесів, демонструє вміння критично оцінювати діяльність історичних діячів, може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів;

- вільно висловлює власні судження, переконливо їх аргументуючи;

- припускається незначних помилок, які сам виправляє після зауваження екзаменатора.

«Достатній» рівень (7-9 балів).

Вступник:

- дає правильну відповідь на 3 питання (65% – 85%); відповідь обґрунтована, але з деякими неточностями;

- має достатньо повні знання, логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку, синхронізує історичні події;

- уміє аналізувати і систематизувати інформацію;

- має поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

«Середній» рівень (4-6 балів).

Вступник:

- розуміє та самостійно відтворює близько половини (45% – 55%) основного навчального матеріалу; відповідь правильна, але недостатньо осмислена;

- демонструє загальні знання програмного матеріалу з історії України, але припускає суттєві помилки при відтворенні фактичного матеріалу; здатен давати відповіді на прості, стандартні питання;

- не вміє глибоко й переконливо обґрунтувати свої думки і припускається багатьох помилок у мовленнєвому оформленні.

«Початковий» рівень (1-3 бали).

Вступник:

- дає правильну відповідь менше, ніж на 45% питань;
- фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу;
- демонструє незнання чи нерозуміння більшої частини вивченого матеріалу відповідного розділу;
- відсутнє розуміння ходу історичного розвитку України в цілому і окремих його етапів;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки, відчуває труднощі під час формулювання думки;
- не має сформованих практичних умінь та навичок.

Оцінювання завдань

- Питання №1 – 1-4 бали
  - Питання №2 – 1-4 бали
  - Питання №3 – 1-4 бали
- Усього: 12 балів

Підрахунок результатів

12-бальна	200-бальна	Рівень
1	не зараховано	<i>початковий</i>
2	не зараховано	
3	не зараховано	
4	100-109	<i>середній</i>
5	110-119	
6	120-139	
7	140-149	<i>достатній</i>
8	150-159	
9	160-179	
10	180-189	<i>високий</i>
11	190-199	
12	200	

Підсумкова оцінка за індивідуальну усну співбесіду виставляється за 200-бальною системою оцінювання:

«високий» рівень	180 – 200 балів
«достатній» рівень	140 – 179 балів
«середній» рівень	100 – 139 балів
«початковий» рівень	0 – 99 балі

**РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

1. Бойко О. Д. Історія України: навчальний посібник. – К.: Академія, 2021. – 640 с.
2. Гісем О. В. Історія України : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. - Х. : Ранок, 2018. – 240 с.
3. Гісем О. В. Історія України : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. - Х. : Ранок, 2018. – 288 с.
4. Кульчицький, С. В. Історія України : довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навч. закладів / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, С. С. Власов. – К. : Літера, 2010. – 528 с.
5. Литвин, В. М. Історія України : підручник / В. М. Литвин. – 3-е вид. – К. : Наукова думка, 2009. – 820 с.
6. Мицик Ю. А., Бажан О. Г., Власов В. С. Історія України: навчальний посібник. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 591 с.
7. Світлична В. В. Історія України : навч. посібник / В.В.Світлична. – 4-е вид. – К. : Каравела, 2008. – 400 с.